

Comentariul operei Morometii scrisa de Marin Sorescu-a cincea parte

N. Manolescu vede in Morometii "ultima varsta a romanului doric". Efecte deosebite obtine autorul din resursele oralitatii si din alternarea unor planuri (pe linia disimularii, mai ales in cazul lui Ilie Moromete), construind expresiv o imagine caleidoscopica a vietii satului. Problematika celui de-al doilea volum.

In parte, calitatile stilistice ale primului volum se regasesc si in al doilea. Stabilirea raporturilor dintre cele doua volume nu este, totusi, o operatie dintre cele mai simple, pentru ca o serie de elemente capata o alta functionalitate.

In centrul atentiei se afla de asemenea Ilie Moromete, concurat de Niculae, care crede intr-o "noua religie a binelui si a raului" si, ajuns activist, odata cu schimbarea radicala din viata satului, isi pune in aplicare ideile. Observatia sociala primeaza, problemele colectivitatii trec in primul plan. Ne aflam in anii '49, cand in viata satului au loc "evenimente pline de viclenie" si Silistea-Gumesti pare "o groapa fara fund din care nu incetau sa mai iasa atatia necunoscuti". Inteligenta lui Moromete ironizeaza acum pe Bila, Isosica, Mantarosie, Adam Fantana, Ouabei, noile "personalitati" ale satului, intre care se da lupta pentru putere, adica pentru functii. Niculae se orienteaza cu dificultate in tesatura de intrigi pusa la cale de demascatorii de profesie (unul, Gae, ameninta, inarmat cu o bata, cu "ascutirea luptei de clasa"). Volumul al doilea e in mare parte cartea lui, fire complicata, preo-cupata sa inteleaga evenimentele. Revine in sat, cu sarcina sa supravegheze campania agricola de vara. Au loc tulburari la arie determinate de mentalitatea agresiva a celor care diriguiesc treburile comunei.

Un taran, Gheorghe, speriat, incoltit de cei care strangeau cotele, se arunca in rau. Moartea lui e cauza excluderii din partid, dar nu numai ("Dosarul ala al tau, zise fostul notar scarbit, toti porcii din Silistea ti-au bagat in el cate-o hartie"). Noul notar, prietenul sau, si el victima, dupa ce ii arata situatia grea in care se afla partidul din cauza maniei excluderii si oportunistilor, il sfatuiesc "sa se dea la fund", sa-si continue studiile, ca sa aiba o specialitate temeinica in vremurile mai bune care vor veni ("sa te faci inginer horticultor").